

IRAKASKUNTZA-GIDA

2018/19

Ikastegia

231 - Psikologia Fakultatea

Zikl.

Zehaztugabea

Plana

GPSICO20 - Psikologiako Gradua

Ikastaroa

2. maila

IRAKASGAIA

25050 - Datuen Analisia eta Diseinuak: Metodo Ez-esperimentala.

ECTS kredituak: 6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

"Datuen Analisia eta Diseinuak: Metodo Ez-esperimentala" adarreko oinarrizko irakasgaia da. Psikologiako Graduaren bigarren mailako lehenengo lauhilabetekoan ematen da. Lehenengo mailako "Metodologia Psikologian", bigarren mailako "Psikometria" eta hirugarren mailako "Diseinuak eta Datuen analisia: Metodo Esperimentala" irakasgaiekin batera, ikasleek ikerketa zientifikoak garatzeko beharrezko gaitasunak eskuratzea du helburu. Zehazki, irakasgai honetan lortu nahi da ikasleek diseinu ez-esperimental nagusienak ezagutu ditzaten eta ikerketa ez-esperimentalak diseinatzeko gai izan daitezen, ikerketaren baliozkotasunaren aurkako mehatxuak eta alderdi etikoak kontuan hartuz. Era berean, irakasgaia egiten duten ikasleak ikerketaren datuak aztertzeke programa estatistikoko ezberdinak erabiltzeko gai izatea espero da. Komenigarria da irakasgai honen aurretik "Metodologia Psikologian" irakasgaia egitea.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

1. Estatistika inferentzialeko hipotesi froga eta analisi nagusiak eta diseinu ez-esperimental nagusiak ezagutzea.
2. Ikerketa ez-esperimentalak planifikatzeko gai izatea, baliozkotasunaren aurkako mehatxuak kontuan hartuz eta estrategia analitiko egokiak erabiliz.
3. Datuak jaso, hipotesiak eraiki eta egiaztatu, eta oinarrizko ikerketak diseinatzeko gai izatea, ikerketaren arau etikoak kontuan hartuz.
4. Diseinu ez-esperimental batetik abiatuz jasotako datuak aztertzeke gai izatea tresna estatistikokoak edota informatikoak erabiliz.
5. Ikerketako artikuluko modu kritikoan aztertzeke eta lortutako ondorioak besteen aurrean aurkezteke eta defendatzeko gai izatea.
6. Informazio eta komunikazio teknologiak modu egokian erabiltzeko eta irakasgaiaren edukiei aplikatzeko gai izatea.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

1. gaia. Ikerkuntzaren baliozkotasuna
 - 1.1. Analisi estatistikoen ondorioen baliozkotasuna
 - 1.2. Barne-baliozkotasuna
 - 1.3. Konstruktorearen baliozkotasuna
 - 1.4. Kanpo-baliozkotasuna
2. gaia. Lagina eta laginketa-teknikak
 - 2.1. Oinarrizko kontzeptuak
 - 2.2. Laginketa-teknikak: zorizkoak eta ez-zorizkoak
 - 2.3. Laginaren tamaina erabakitzea
3. gaia. Inkesta-diseinuak
 - 3.1. Inkesta motak helburuaren eta erabileraren arabera
 - 3.2. Inkestaren faseak
 - 3.3. Informazioa biltzeko prozedurak: galdesorta eta elkarrizketa.
 - 3.4. Inkesta-diseinuen sailkapena
4. gaia. Ex post facto diseinuak
 - 4.1. Ex post facto ikerketaren ezaugarriak
 - 4.2. Ex post facto diseinuen sailkapena
5. gaia. Datuen analisiaren ikuspegi orokorra metodo ez-esperimentalean
 - 5.1. Sarrera
 - 5.2. Zentro-joerako neurriak, sakabanatze-neurriak, asimetria eta zorrotasuna
 - 5.3. Froga parametrikoen aurretikoak
 - 5.4. Inkesta-diseinuetan eta ex post facto diseinuetan erabili ohi diren analisiak: korrelazioa, erregresio lineala eta batz bestekoen arteko konparaketa
6. gaia. Korrelazioa. Korrelazio motak eta korrelazio-analisia
 - 6.1. Korrelazio-koefizienteak: ezaugarriak eta koefiziente motak
 - 6.2. Kategoriazko aldagaien arteko erlazio-adierazleak: chi-karratua eta kontingentzia-taulak
7. gaia. Erregresio lineala
 - 7.1. Erregresio-zuzena
 - 7.2. Berbidura txikiaren metodoa
 - 7.3. Doikuntza-egokitasuna
 - 7.4. Koefizienteen interpretazioa
 - 7.5. Erregresio linealaren aurretikoak
8. gaia Batz bestekoen arteko konparaketa
 - 8.1. Sarrera

8.2. Student-en t testa

8.3. Mann-Whitney-ren U testa

METODOLOGIA

Aipatutako gaitasunak lantzeko asmoz, irakasle-taldeak aktibitate multzo berezia diseinatu du. Aktibitate horiek psikologian graduatutako pertsona baten jardura profesionaleko alegiazko egoera bati dagozkio: metodo ez-esperimentalak erabiliz ikertu behar duen psikologoaren egoerari. Jardura gehienak taldean egitekoak dira. Irakatsi eta ikasi metodologia aktiboa erabiliko da. Zehazki, Problematan Oinarritutako Ikaskuntza (POI) Metodologia erabiliko da Tailerretan, Ordenagailu-praktiketan eta Gelako Praktiketan. Egin beharreko aktibitateak, hain zuzen ere, honako hauek izango dira:

1.- Ikerketa-proiektua

Aktibitate honen helburua da ikaslea trebatzea deialdi ofizialetarako ikerketa-proiektuak egiten, dagozkion formatu eta irizpideei jarraituz. Aktibitate honen baitan, literatura zientifikoaren bilaketak egiteaz gain, ikerketa helburu garrantzitsuak eta hipotesi koherenteak planteatu beharko dira, beti ere, metodo ez-esperimentalaren eremuan.

2.- Ikerketako ondorioak ateratzea

Aktibitate honen helburua ikasleek metodo ez-esperimentaleko ikerketaren ezaugarri nagusiak identifikatzea da. Hala nola, ikerketaren helburua, hipotesiak, diseinu mota, aldagaiak, laginketa-teknikak eta abar. Era berean oinarritzko analisi-teknika estatistikoak ikasleek ezagutzea eta erabiltzea. Lauhilabetekoaren amaieran ikasleek jakin behar dute: ikerketa-hipotesiei dagozkien analisi egokiak hautatzen, analisisetarako prozedurak ezagutzen eta lanabes informatikoen bitartez analisiak egiten eta interpretatzen. Erabiliko diren lanabesak analisi estatistikoetarako SPSS eta R Commander programa-bildumak izango dira.

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	32	2	11		9		6		
Ikaslearen ikasgelaz kanpoko jardueren ord.	48	4	16,5		13,5		8		

Legenda: M: Magistrala

GL: Laborategiko p.

TA: Tailerra

S: Mintegia

GO: Ordenagailuko p.

TI: Tailer Ind.

GA: Gelako p.

GCL: P. klinikoak

GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Ebaluazio jarraituaren sistema
- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Test motatako proba % 60
- Praktikak (ariketak, kasuak edo buruketak) % 5
- Banakako lanak % 10
- Talde lanak (arazoen ebazpenak, proiektuen diseinuak) % 15
- Lanen, irakurketen... aurkezpena % 5
- Parte-hartze aktiboa irakasgaiaren % 5

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Irakasgai honetan bi ebaluazio mota aurreikusi ditugu:

1. AZKEN EBALUAZIOA. Hiru probaz osatua egongo da:

- Lehenengo eta bigarren partzialari dagokion test motako galderez, galdera irekiez eta ariketez osatutako proba (notaren %60).

- Testu zientifiko baten analisia (notaren %20).

- Analisi estatistikoak (notaren %20).

Azken azterketako zati guztiak gainditu behar dira irakasgaia aprobatzeko. Hau da, gutxienez, 15 puntu lortu behar dira partzial bakoitzean eta 10 puntu bai testu analisisian eta bai analisi estatistikoetan.

2. ETENGABEKO EBALUAZIOA. Ebaluazio mota honetan parte hartu ahal izateko ikasleek honako baldintza hauek bete behar dituzte: ikasle-talderen batean parte hartzea, gelako praktiken, ordenagailu praktiken, tailer eta mintegien dinamika jarraitzea, eskatzen zaizkien lan guztiak dagokienean ematea eta irakasleak jartzen dituen ebaluazio-probetan parte hartzea. Irakasgaia gainditzeko beharrezkoa izango da hurrengo aktibitateak gainditzea.

- Partzialak.- Pisua kalifikazioan: %60. Lauhilabeteko 7. astean hasierako gaien buruzko lehenengo proba egingo da, test motako galderez, galdera irekiez eta ariketez osatutakoa. Geratzen diren gaiak ohiko deialdian ebaluatuko dira.

Azterketa partzial bakoitzak %30 balioko du eta gainditzeko 15 puntu lortu beharko dira (30etik), gutxienez.

- Ikerketa-proiektua.- Pisua kalifikazioan: %20 (%15 proiektu idatziak eta %5 proiektuaren aurkezpen eta defentsak).

Ikerketa-proiektuaren ebaluazioa ikasleei ikasturtearen hasieran emango zaizkien bi ebaluazio errubriken bitartez egingo da. Errubrikek proiektua ebaluatzeko indikatzaileak zein diren eta bakoitzak bukaerako kalifikazioan duen pisua jasotzen dituzte.

- Ikerketako ondorioak ateratzea.- Pisua kalifikazioan: %15. Irakasgaiaren bukaeran ikasleek banakako frogak egin

beharko dute eta froga horretan ikerketa zientifikoan alderdi ezberdinak aztertu eta emaitzak interpretatu beharko dituzte (%10). Baita ere taldeko frogak egin beharko dute, non software estatistikoa erabiliz ikerketa zientifikoan datuak aztertu beharko dituzten eta emaitzak interpretatu (%5).

- Parte-hartze aktiboa.- Pisu kalifikazioan: %5 (irakasgaia gaintzeko ez da ezinbestekoa zati hau gaintzea). Alderdi ezberdinak aztertuko dira. Esate baterako, taldeko funtzionamendua (autoebaluazioaren, koebaluazioaren eta irakasleen ebaluazioaren bitartez) edo irakasgaiko aktibitateetan parte hartzea (irakasgaiko plataforma birtualen planteatutako aktibitateen bitartez, adibidez, ariketak, foroak, etab.).

Aktibitate hauetako gehienak 6-8 kide bitarteko taldeetan egingo dira. Halere, ebaluazioa beti banakakoa izango da. Honi dagokionez, lan batzuk taldekoak izango dira eta beste batzuk bakarkakoak.

Ikasleek eskubidea izango dute azken ebaluazio bidez ebaluatutako izateko, etengabeko ebaluazioan parte hartu zein ez hartu. Eskubide hori baliatzeko, irakasgai honetan ikasleak etengabeko ebaluazioari uko egiten diola jasotzen duen idatzi bat aurkeztu beharko dio irakasgaiaren ardura duen irakasleari ikasturtea hasi eta 10. astea baino lehen. Azken ebaluazioaren kasuan, azterketa egun ofizialean egin beharreko proba ez aurkezte hutsak ekarriko du automatikoki deialdiari uko egitea.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ezohiko deialdian erabiliko dira etengabeko ebaluazioa burutu ezin duten eta azken ebaluazioa doazen ikasleekin erabiliko diren irizpide berberak, hots:

1. Lehenengo eta bigarren partzialari dagokion test motako galderaz, galdera irekiez eta ariketez osatutako proba (notaren %60).
2. Testu zientifiko baten analisia (notaren %20).
3. Analisi estatistikoak (notaren %20).

Azterketako zati guztiak gaintu behar dira irakasgaia aprobatzeko. Hau da, gutxienez, 15 puntu lortu behar dira partzial bakoitzean eta 10 puntu bai testu analisisian eta bai analisi estatistikoetan.

Azterketa egun ofizialean egin beharreko proba ez aurkezte hutsak ekarriko du automatikoki deialdiari uko egitea.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Beharrezko materialak ikasleentzat eskuragarri jarriko dira egela plataforman.

BIBLIOGRAFIA

Oinarrizko bibliografia

- Anguera, M.T., Arnau, J., Ato, M., Martínez, R., Pascual, J. eta Vallejo, G. (1995). Métodos de investigación en psicología. Madril: Síntesis.
- Balluerka, N. (2011). Planificación de la investigación. La validez del diseño (2ª ed. corregida). Salamanca: Amarú.
- Balluerka, N. eta Isasi, X. (2007) Ikerkuntza Psikologian. Ikerketa-baldintzak eta diseinuaren balioak. Bilbo: UEU.
- Field, A. (2009). Discovering statistics using SPSS (3rd Edition). London: Sage.
- Fontes, S., García, C., Garriga, A.J., Pérez-Llantada, M.C. eta Sarriá, E. (Ed.) (2001). Diseños de investigación en Psicología. Madril: UNED.
- Gorostiaga, A., Aliri, J., Lertxundi, N., Balluerka, N. eta Vergara, A.I. (2018). SPSS eta R Commander. Ikerketa ez-esperimentaletako datuen analisia. Bilbo: Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua.
- Gorostiaga, A. eta Balluerka, N. (2007). Ikerketa metodoak eta diseinuak Psikologian. Donostia: Erein.
- Ibabe, I. eta Etxeberria, J. (2001). Datu-analisia eta SPSS: Praktikak. Usurbil: Elhuyar.
- Isasi, X. (2010) Erregresio-lineala, bariantza-analisiak eta hipotesi-testak. Datu-analirako lanabesak. Bilbo: UEU.
- León, O.G. eta Montero, I. (2002). Métodos de investigación en Psicología y Educación (3ª Ed.). Madrid: McGraw Hill.
- Matas, A., Franco, P. D. eta Atorrasagasti, L. (2011). Estadística básica con R-Commander. Madrid: Bubok Publishing, S. L. <http://www.bubok.es/libros/203887/Estadistica-basica-con-RCommander>
- Rojas, A.J., Fernández, J.S. eta Pérez, C. (1998). Investigar mediante encuestas. Fundamentos teóricos y aspectos prácticos. Madril: Síntesis.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Bartlett, J.E., Kotrlik, J.W. eta Higgins, C.C. (2001). Organizational research: Determining appropriate sample size in survey research. Learning and Performance Journal, 19(1), 43-50.
- Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., eta Aiken, L. S. (2003). Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences, 3rd Ed. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Box, G.E.P., Hunter, W.G. eta Hunter, J.S. (1988). Estadística para investigadores (Ed. original de 1978, Statistics for experimenters. New York, NY: John Wiley & Sons). Barcelona: Reverté.
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sánchez Carrión, J.J. (1992). Análisis de tablas de contingencia. Madrid: CIS Siglo XXI.
- Shadish, W.R., Cook, T.D. eta Campbell, D.T. (2002). Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Tabachnick, B. G. eta Fidell, L. S. (2001). Using multivariate statistics (4th ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

Wilkinson, L. and the Task Force on Statistical Inference (1999). Statistical methods in psychology journals. Guidelines and explanations. *American Psychologist*, 54, 594-604.

Aldizkariak

- Methodology - European Journal of Research Methods for the Behavioral and Social Sciences: <http://www.hogrefe.com/periodicals/methodology>
- Metodología de encuestas: <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=10464>
- Psicothema: <http://www.psicothema.com>
- The Spanish Journal of Psychology: <http://journals.cambridge.org/action/displayJournal?jid=SJP>
- Anales de Psicología: <http://revistas.um.es/analesps/>

Interneteko helbide interesgarriak

- Asociación Española de Metodología de las Ciencias del Comportamiento (AEMCCO): <http://www.aemcco.org>
- European Association of Methodology: <http://www.eam-online.org/>
- Concepts and applications of inferential statistics. Lowry, R. Vassar College Poughkeepsie, NY, USA.: <http://vassarstats.net/textbook/>
- Free Statistical software: <http://www.freeststatistics.info/stat.php>
- Software SPSS: <http://www-01.ibm.com/software/es/analytics/spss/>
- Software R: <http://www.r-project.org/>

OHARRAK